

Dikterna som kom ur sorgen

Berättelse

Nelly Sachs föddes i Berlin år 1891. Hennes familj var judisk och ganska rik. Redan som ung flicka började hon skriva dikter.

När hon var vuxen tog nazisterna makten i Tyskland. De förföljde judar, och Nelly och hennes mor levde i stor rädsla. De visste inte vad som skulle hända med dem.

Hjälpen kom från Sverige. Nelly hade skrivit brev till den svenska författaren Selma Lagerlöf, eftersom hon beundrade henne mycket. Lagerlöf bad det svenska kungahuset om hjälp. Därför kunde Nelly och hennes mor fly till Stockholm år 1940, strax innan Nelly skulle ha förts till ett läger.

I Sverige började ett nytt och fattigt liv. Nelly och hennes mor bodde i en liten lägenhet, och Nelly tog hand om sin mor i många år. Hon tjänade pengar genom att översätta dikter mellan svenska och tyska. Men hon skrev själv på tyska, sitt modersmål. Hennes dikter handlade om sorg och om alla judar som hade dött.

År 1947 kom hennes första viktiga bok med dikter. Sakta blev hon känd, först i Tyskland och sedan i hela världen.

På sin 75-årsdag, den 10 december 1966, fick Nelly Sachs Nobelpriset i litteratur. Hon delade priset med författaren Shmuel Agnon. När hon en gång hade flytt för sitt liv, stod hon nu på en scen i Stockholm och tog emot ett stort pris.

Nelly Sachs dog i Stockholm år 1970. Hon skrev om sin sorg, och därför minns vi henne än idag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
judisk	som hör till judendomen, ett folk och en religion
nazister	de som styrde Tyskland och hatade bland annat judar
förfölja	jaga och behandla någon mycket illa
rädsla	när man är rädd
beundra	tycka mycket om och se upp till någon
fly	snabbt resa bort för att rädda sig
läger	en sluten plats dit nazisterna förde judar
översätta	göra om text från ett språk till ett annat
modersmål	det språk man lär sig först som barn
sorg	när man är ledsen, ofta för att någon har dött

Läsförståelsefrågor

1. Var och när föddes Nelly Sachs?

1. I Stockholm år 1891.
2. I Berlin år 1891.
3. I Berlin år 1970.

2. Varför var Nelly och hennes mor rädda i Tyskland?

1. De var fattiga.
2. De var judar, och nazisterna förföljde judar.
3. De hade tappat bort varandra.

3. Vem hjälpte Nelly att komma till Sverige?

1. Hennes mor.
2. Författaren Selma Lagerlöf.
3. En lärare i Stockholm.

4. Hur tjänade Nelly pengar i Stockholm?

1. Hon översatte dikter mellan svenska och tyska.
2. Hon arbetade på en fabrik.
3. Hon sålde böcker i en affär.

5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.

1. Nelly skrev sina dikter på svenska.
2. Nelly tog hand om sin mor i många år.
3. Nelly hade tre syskon.

6. Vad fick Nelly Sachs år 1966?

7. Vad handlade hennes dikter mest om?

8. I texten står det att Nelly "stod nu på en scen i Stockholm" efter att hon en gång hade flytt för sitt liv. Varför var det speciellt? Förklara kort.

Facit

1. b
2. b
3. b
4. a
5. 1. nej b) ja c) det står inte i texten
6. Hon fick Nobelpriset i litteratur.
7. Exempel på svar: De handlade om sorg och om de många judar som hade dött.
8. Exempel på svar: Hon hade tidigare flytt till Sverige för att rädda sitt liv. Att hon senare tog emot ett stort pris i samma stad var därför ovanligt och starkt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Tema: flykt och att börja om i ett nytt land. Texten lämpar sig för att prata om elevernas egna vägar till Sverige. Fråga 8 tränar en enkel slutledning och kan förberedas i par.

Diskussionsfrågor

- Nelly fortsatte att skriva på tyska i Sverige. Varför är ett modersmål viktigt för många människor?
- Har du börjat om i ett nytt land? Vad var svårast i början?
- **Skriv (3–4 meningar):** Berätta om en person som har hjälpt dig. Vad gjorde personen?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Nelly Sachs (engelska) – https://en.wikipedia.org/wiki/Nelly_Sachs
- NobelPrize.org: Nelly Sachs – Biographical – <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1966/sachs/biographical/>
- Encyclopædia Britannica: Nelly Sachs – <https://www.britannica.com/biography/Nelly-Sachs>
- Sharing Sweden: Nelly Sachs – Jewish author, poet, and Nobel Prize winner – <https://sharingsweden.se/materials/nelly-sachs-jewish-author-poet-and-nobel-prize-winner>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Nelly Sachs föddes 10 december 1891 i Berlin och dog 12 maj 1970 i Stockholm. Hon flydde med sin mor till Sverige 16 maj 1940 med hjälp av bland andra den svenska författaren Selma Lagerlöf. Hon skrev på tyska, försörjde sig som översättare och fick Nobelpriset i litteratur 1966 (delat med Shmuel Agnon). Kända verk: diktsamlingen 'In den Wohnungen des Todes' (1947) och pjäsen 'Eli' (1950). Bilden visar Sachs omkring 1910; den är public domain då upphovsmannen är okänd och upphovsrätten utgått. Mindre osäkerhet: exakta omständigheter kring flykten beskrivs något olika i olika källor.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.